

ATOYEVA RUXSORA ODILOVNA

BIOXILMA-XILLIK

ATOYEVA RUXSORA ODILOVNA

BIOXILMA-XILLIK

(O'quv qo'llanma)

“BUXORO NASHR” nashriyoti
BUXORO – 2022

574.1(075.8)

A 87

Atoyeva, R.O.

Bioxilma-xillik [Matn] : o'quv qo'llanma / R.O. Atoyeva .-Buxoro :
"BUXORO NASHR" nashriyoti. 2022.-116 b.

UO'K 574.1(075.8)
KBK 28.0ya73

Mazkur o'quv qo'llanma Davlat ta'lim standarti asosida biologiya ta'lim yo'nalishidagi bakalavrlarni tayyorlash uchun tuzilgan bo'lib, bioxilma-xillikning inson hayotidagi o'rni, o'zgarish sabablari va ekosistemadagi mavjud turlarni asrab avaylash masalalariga bag'ishlangan.

Ushbu o'quv qo'llanmada jahon va yurtimizdagi bioxilma-xillik, uning strukturasi va darajalari, antropogen omillarning biosferaga ta'siri va ekosistemadagi mavjud bioxilma-xillikni saqlab qolish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

O'quv qo'llanma universitet, pedagogik institutning biologiya, ekologiya ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan bakalavr, magistr va shu soha mutaxassisarlari uchun mo'ljallangan.

ISBN: 978-9943-8809-1-7

Ushbu o'quv qo'llanma Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining
2022 yil "25" noyabrdagi "388"-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga
ruxsat berildi.

KIRISH

Hammamizga ma'lumki, antropogen omillar ta'sirida ayniqsa oxirgi ikki asr ichida Yer sayyorasida ro'y berayotgan ekologik tanglik holatlari bioxilma-xillikning keskin ravishda o'zgarib borishiga sabab bo'lmoqda. Buning natijasida, tabiatda mavjud bo'lgan bioxilma-xillikni asrab qolish umumbashariy ekologik muammolardan biriga aylandi.

Tabiatda uchraydigan har bir tur o'z ahamiyati bo'yicha, boshqa turlarning yashovchanligini belgilab qolmay, ekologik muhit bardavomligini ham ta'minlaydi. Bir turning kamayib yoki yo'qolib ketishi esa boshqa bir omilning o'zgarishiga olib keladi. Bu albatta o'sha hududdagi bioxilma-xillikni to'la qonli yo'qolishiga olib keladi. Ba'zida, tabiatda yuzaga keladigan ikkilamchi suksesiylar bioxilma-xillikni butunlay o'zgartirib yuborishi mumkin. Shuning uchun, bioxilma-xillik keng tushuncha bo'lib, tarkibiy qismida bir omilning o'zgarishi, boshqa omillarning rivojlanish bosqichiga ta'sir yetadi.

O'zbekistondagi mavjud bioxilma-xillikni asrab avaylash va turlar xilma-xilligini ta'minlash maqsadida, 2019-2028 yillar davrida Vazirlar Mahkamasi tomonidan "O'zbekiston Respublikasida Biologik xilma-xillikni saqlash strategiyasini tasdiqlash" to'g'risida qabul qilingan qarorda quyidagi ustuvor vazifalarni amalga oshirish nazarda tutilgan:

- Mamlakat hududida muhofaza qilinadigan tabiiy hudud maydonlarni 12 foizga yetkazish;

-Orol dengizning qurigan maydonlarida o'rmonzorlashtirish ishlarini amalga oshirish;

-Buxoroda ixtisoslashtirilgan «Jayron» pitomnigida jayronlar bosh sonini 1000 ga yetkazish;

-Davlat qo'riqxonalarida etalon ekotizimlarda bioxilma-xillik komponentlari uchun markaziy bo'g'inli yagona monitoring tizimini yaratish;

-Zamonaviy geoaxborot texnologiyalari (GIS-texnologiyalar) asosida bioxilma-xillikning davlat monitoringi va kadastri uchun yagona axborot ma'lumotlar bazasini yaratish;

-Har yili 2 mln gektar maydondagi tabiiy yaylov va pichanzorlarda o'simliklarni geobotanik tekshiruvdan o'tkazish;

ATOYEVA RUXSORA ODILOVNA

BIOXILMA-XILLIK
(O'quv qo'llanma)

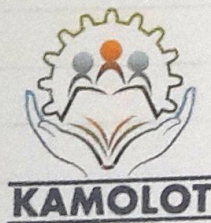
Sahifalovchi: A.Sattorov

Original maketdan bosishga ruxsat etildi: 05.01.2022. Bichimi 60x84.

Kegli 16 shponli. "Times New Roman" garnitura 1/16.

Ofset bosma usulida. Ofset bosma qog'ozi.

Bosma tabog'i 7,25 Adadi 10. Buyurtma № 3.

KAMOLOT bosmaxonasi

"BUXORO DETERMINANTI" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.

Buxoro shahar Namozgoh ko'chasi 24 uy

Tel.: + 998 98 778 47 27